

Iz Koroškega.

„Slabi“ časopisi. V 41. svoji številki je prinesel ljubljanski „S-Mir“ pod tem naslovom otočni članek, v katerem bridko toži, da se ljudje nočajo njegovih modrosti poprijeti in da čitajo raje „Štajerca“, „Bauernzeitung“, „Freie Stimmen“, „Kärntner Landeszeitung“ itd. nego češkarije političnih kaplančkov ter prvaških dohtarjev. Mi razumemo „S-Mir“ prav dobro! Ta list, ki menja svoje prepričanje kakor drugi ljudje srajce, ki psuje danes tiste, katerim bode jutri petelizal, — ta list torej ima vse: brezrazumnosti dovolj, da oblati vsakogar, laži dovolj, da krade vsakomur poštenje, hinavčene dovolj, da zavija pobožno oči proti nebu, medtem ko že gleda, kako bi človeka zastrupil. Kako bi se tudi mogli predstavljati, da bi pošten list zamenjal svoje bivališe samo zato, da lažje obrekuje in psuje? Ne, pošten človek in pošteni list se ne bojita niti sodnije, kajti resnica se da vedno dokazati. „S-Mir“ pa se bo jo soddnije in zato izhaja v Ljubljani. Ali naprej, — „S-Mir“ ima vse, prav vse, le — naročnikov nima! In zato joka zdaj, zato tarna in se solzi, kajti ne samo, da ga napredno koroško ljudstvo niti ne pogleda, tudi pravki sami ga več ne marajo in se njegovemu nastopanju le smešijo... Zato naj „S-Mir“ le češkar, — vsak otrok vede da je to onemogo kričanje smešnega bajacota. Naj nas le psuje „gftno kroto“, — za „S-Mir“ in njegove podrepnike hočemo biti še več, kajti naloga naša je, da pridemo v vsako hišo in šrimo zavednost, izobrazbo ter naprednost! Toraj — „S-Mir“, nikar ne poči od jeze, mi gremo naprej, tebe meče pa koroško ljudstvo na gnoj!

Kaj je dr. Brejc? Ljubljanski prvaški list „Slovenski Narod“ je očital slavnemu „rešitelju tužnega Korotana“ dohtarčku Brejcu, da dela svoje lepo kšefte s politiko. Seveda, — zastonj naj hudič „politiko dela“! Brejček pa je odgovoril na „Narodovo“ očitanje. No, to je bilo tako, kajtor da bi vrgel užigalicu na slavnato streho. „Narod“ ima namreč navado, da postaja ob pričnosti grob kot svinjski pastir. In zato, ker govorijo svinjski pastirji večkrat resnico nego klerikalni črnuhi, povedal je „Narod“ Brejčeku par bridkih resnic... Kaj je dr. Brejc? Prvaški „Slov. Narod“ ga opisuje tako-le:

„Mož je politični komedijant, — tak mož, ki prestavlja take politične kozle: najprve humbuga proti dr. Šustersiu, potem tožba zoper „Slovenca“, nato tista famozna poravnavna, v kateri je tako popolnoma kapituliral, da je bilo Šustersiu le čestitati, nato sklep, da Grafenauer ne sme vstopiti v noben klub, — tak mož ne zasuži, da se ga smatra resnim... Z svojo kričnostjo in vihrovostjo je dr. Brejc zavozil politike koroško...“

Tako piše prvaški list o prvaškem voditelju dr. Brejcu. Hudi „šnottabak“ je to! Ali list očita dr. Brejcu tudi, da je „narodnjak“ le za denar. In to je treba pribiti! „Za denar ti dušo svojo prodam“ tako si mislijo sebični voditelji prvaškega hujskanja na Koroškem in zato, edino zato delajo svojo grdo politiko. Vse drugo jim je postranska stvar, — denar je glavno! In potem pojeno žalostno pesen o „revnemu slov. ljudstvu“. Ja za sto vragov, — kako ne bi bilo to ljudstvo revno, ko mu celo svojo „politiko“ debelo zaračunate? Fej takemu brezvestnemu počenjanju!

O nemškem „Mädchenheimu“ v Ptiju prinaša „S-Mir“ res impertinentno notico in zagovarja pri temu redovniške šole. Mi se sicer ne jezimo čez to besno divjanje, kajti vodstvo ptujskega „Mädchenheima“ se pač pozvižga na tista dekleta, ki so doble svojo prvo vzgojo od „S-Mira“. Ali nekaj bodi povedano! Kaj so redovniške šole, to je dokazal slučaj v Gradcu, kjer sta bili dve nuni sodnjiško obsojeni, ker so vbogo deco nečlovečko mučili in v ušeh ter umazanosti „vzgojevali“. Kaj so klerikalne redovniške šole, to so dokazali slučaji v Miljanu, Rimu in drugih italijanskih mestih, kjer so redovnice vbogo deco k beračenju in prodajanju lastnega telesa napeljavale. Vse kar je prav, — ali več blata, več duševne propalosti nego v klerikalnih zavodih ni mogoče najdeti!

Pupovac — wo bist du? Koroški deželni zbor je imel v tem zasedanju že precej važnih sej. Ali dr. Pupovac se niti ene teh sej ni udeležil. Pupovac je ljubljenc prvaških kleri-

kalcev, vzor črnuha, glavni „rešitelj“ koroških kmetov. Kje za sto vragov si torej, ti slavni Pupovac? Fuchs, wo bist du?

Porota v Celovcu. Pred zdajšnimi porotniki se je imel tudi še l. 1888 v sv. Jakobu v Rožni dolini rojeni železniški delavec Johan Rauter zagovarjati. Po nekem gostilniškem prepisu je razbil obtoženec Johanan Suligoj, črepinjo in ga na ta način ubil. Zato je bil obozen na 3 leta teže ječe. — Porotniki so imeli opraviti še z raznimi tožbami zaradi žaljenja časti, ki so pa večinoma s poravnavo končale.

Zmešalo se je dinarju Jožetu Ogrizegu v Podgori. Polil je postelj s petrolejem in jo začagal. Sam pa si je žile prerezel. Hišo so rešili, nesrečnik pa je umrl.

Roparski napad. V Slov. Pliberku je napadel hlapec Martin Perš pastirja Janeza Smole, ga težko ranil in mu vzel denar. Ropar je sedi.

Umor s strupom. Bogati posestnik Stieber v Kirchbahu je našel pred kratkim v svojem mleku tvarino, ki se je izkazala kot arzenik. Napravilo se je preizkavo, ali našlo se ni krivca. Nakrat se je širila govorica, da je bila tudi žena dotičnega posestnika zastrupljena. Izkopalni so mirljiva in zdravniku so res izpoznali, da je bila nesrečnika zastrupljena. Razne osebe se je zaprolo. Sodnija boda stvar že pojasnila.

Pogorelo je 27. t. m. gospodarsko poslopje grofa Thurna v Streitebnu; pogorelo je vse in tudi 6 svinj in par lepih mladih volov. Skoda je velika.

Dva prasiča povozil je posestniku Kalcherju na Freudenbergerjevi cesti osebni vlak.

Deset konjev poginilo je na železnicici J. Weinbergerju.

Iz svisev na pod je padla v Žihpolju posestnikova kći Ana Halemošnik. Bila je takje mrtva.

Po svetu.

Železniške nesreče. Pri Bostonu je trčil ekspresni v tovorni vlak. 20 oseb je bilo takoj mrtvih, čez 50 pa težko ranjenih.

Grofica Montignosa, bivša soproga saškega kralja, je pa res presneta babura. Kakor znano, je ušla svoj čas z učiteljem Gironom svojemu možu, kralju saškemu. Potem se je naveličala Girona in zdaj se je poročila z muzikom Toselli. Ti presneta babbnica, kako lačna je moških!

Veliki požar. V mestu Stecken na Češkem je pogorelo 30 poslopje. Škoda je velika. Ravno tako je pogorela polovica vasi Vosek na Češkem; ogenj je napravil škodo za 400.000 K.

Ponesrečeni požarniki. Pri požaru v Rumburku so prišli 3 požarniki ob življjenje.

Grški jesenski séjem je obiskalo letos skupno 330.000 oseb.

106 letni samomarilec. V Szatmarju na Ogrskem se je obesil 106 letni posestnik Jožef Baseka.

Volika povodenj. Na Španskem je napravil dež velikansko povodenj. Več 100 oseb je prišlo ob življjenje. Škoda je nezmerna, kajti hiše, polja in živina je vse uničeno. Mesto Malaga je grozno trpelo; voda je stala 2 m. visoko. Vse ceste so polne mrličev.

Kmetski punti se godijo v provinciji Apuli na Italijanskem. Kmetski puntarji so vstavili več vlakov in napravili velike izgrede.

„Usmiljene sestre“ na obtožni klopi. Pretečeni teden so stale pred sodiščem v Gradcu 3 „usmiljene sestre“ od zavoda za zanemarjeno deco, tožene zaradi mučenja otrok. Svoj čas je prinesel namreč list „Arbeiterwille“ članek, v katerem je priporovedal, kako grozno se v omenjenem klerikalnem zavodu deco muči. Rekel se je, da se pusti otroke stradati, da se jih zapira v temne kamre, se jih tepe z dratenim bičem in drži v prisilnih srajcah. Tako se je mučilo tudi neko 11 letno deklico, ki je bila bolana na spolni bolezni itd. Pri razpravi se je marsikaj zanimivega dognalo. Sodišče je dve „usmiljenki“ obsolido na denarno globo. Tako se godi v pobožnih, klerikalnih zavodih...

Papežev brat umrl. Brat sedanjega papeža, Angelo Sarto, je te dni umrl. Živel je od podpor od svojega brata.

Današnji številki je priložen reklamni spis svetovnoznanega redilnega a pna Barthel, na katerega opozarjamо čitatelje.

Gospodarske.

Poprimimo se vendar pravilnega kletarstva! Letos se nam obeta na sploh dobra trgatve. Vsled visoke colnine, ki je postavljena na tje vinske pridelke in radi novega vinskega zakona, ki stopi letos v veljavo, smemo pričakovati, da bo tudi cena za vino primerna. Zato moramo poskrbeti, da pridek prav spravimo in pravilno uporabimo. Lansko in predlansko leto smo že mnogo pisali, kako delamo pri nas pri pravi vino in kako bi morali. Mnogo vinogradnikov je upoštevalo naše nasvete, še več njih pa si je mislilo: e, še letos naj bo po starem. Te zadnje je treba zato vnovič podrezati, da se vendar poprimo pravilnega kletarstva. Ako se tradimo celo leto v vinogradu ter skrbimo, da se tu vsaka stvar točno in dobro izvrši, poskrbimo, da budem tudi pri uporabi grozja bolj natančni. Malo veči trud poplača se nam v obili meri z boljšim vinom, ki ga dobimo. Pred vsem poskrbimo, da zadenemo pravi čas za trgatve. Ako bo vreme ugodno, ustimo grozdje rajši par dni dlje na trti, nego premalo. Lepi jesenski dnevi vplivajo tako dobro na napravo sladkorja v grozdju. Ako začne pa grozdje gniti, ne smemo preveč odlasati s trgatvijo. Kadar tržemo, odbirajmo dobro in slab grozdje! Osobito stavimo posebej, kar je gnilega, crivrega, razpokanega itd. S takim grozdom pridejo v vino lahko razne vinske bolezni. I njega naj se napravi vino posebe in sicer je najboljše tako grozdje, ki odtisniti ter deti mošt v močno zažveplan sod. Ko se je tu moštek nekoliko včistil, pretočiti ga je v drugo posodo ter mu dati nekoliko zdravega drožja, da prej povre. Na ta način se dobri tudi iz gnilega grozja še dobro vino. Ako hočemo, da bo vrel mošt na tropinah, kar je pri črem vini neobhodno potrebno, moramo grozdje, ki po trgatvi zmastiti in zrobkati. Za to delo se rabijo posebne mreže iz pocinkane žice. Mreže se kupijo lahko v trgovinah za železo, treba jih pa potem napeti na leseni obod. Vsak vinogradnik bi moral imeti mrežo! Mesto mreže kupimo lahko posebne stroje (stanejo okoli 200 K), ki grozdje obenem robkajo in mastijo. Če ne mislimo puščati, da bo vrel mošt na tropinah, ni potrebno robkati. Vipavskim, kraškim in istriškim vinogradnikom priporočamo, naj ne puščajo svojega belega mošta predolgo na tropinah. Belo grozdje je, ko po trgatvi zmastiti in čim se tropine vdignejo, odtociti je mošt v sod. Nad 24 ur naj se bo mošt skupaj z grozdjem! Sod se ne sme z moštom popolnoma naliti, ker se pri vrenju vdigne in bi šel lahko pri vrhu iz soda. Tudi Bricem, ki ne mislijo prodati še sladke rebule, odvetujemo zalivanje, ker bi s zalivanjem vrenje le slabeli. Delati moramo nasprotno na to, da vrenje čim bolj hitro konča, ker se tako vino potem prej včisti in ni zato podvrženo takoj močno bolezni. Da bo vino bolj naglo povrelo, priporočamo, naj se ne trže v premrzlem vremenu. Glivice, ki razkrajojo sladkor, delujejo najboljše pri gorkoti 20 do 25°C. Zato skrbimo, da bo tudi klet ob vrenju dovolj gorka. Naša vina se spomladi tako pogostoma motijo navadno iz tega vzroka, ker je bila vrela klet ob trgatvi premrzla in ni mogel mošt še pred zimou popolnoma povreti. Če ni drugače mogoče, zakurimo v vrelni kleti peč. Večina naših vinogradnikov tlači tropine v bednju z nogami pod mošt. To delo je zamudno in precej težljivo. Naj pa še tako pridno plešemo po tropinah, vendar se v časih pripeti, da se tropine vdignejo, vgrejejo in skisajo. Mesto vina dobimo potem ocet. Zato priporočamo vnovič, naj se napravi iz desk za vsak beden prevrtno pokrivalo, s katerim se potlačijo tropine pod mošt. To pokrivalo pritrdiriti je v strop ali ob bedeni. Nemaren se mora imenovati oni vinogradnik, ki še sedaj ne uporablja pri vrenju mošta v bednjih teh pokrival. Če hočemo dobiti bolj črn mošt, sneti je enkrat proti koncu vrenja to pokrivalo ter mošt s pomočjo kola pomešati s tropinami ter nato tropine spet potlačiti pod pokrivalo. Osobito pazimo ob trgatvi in potem, da rabimo za grozdje, mošt in vino snažno, nepokvarjeno, dobro ovijeno posodo. Že mnogo njih pokazilo je po svoji nemarnosti s tem, da je vilo vino v skažen sod, pridek. Rajši, nego da denemo vino v slab sod, ustimo ga v

Listnica uredništva in upravnosti.

F. R. Sv. Lenart: Najbolje, da posljete znamke naprej. Pozdrav! — Pesnice: Po možnosti prihodnj... — Janez Vogrin, župnik v sv. Barbari: Veseli nas, da nam dopisujete; ali ker ne poznate postav, Vam ne moremo ustreči in smo vrgli. Vas dopis v najgloblješi koš. Pa brez zamere! Nesseltal: Pismeno odgovorite! Sv. Urban: Dotični članek ni za naš list, ker bi nas napadli, čes da zagovarjam tepež. Ali hočete rokopis nazaj? Pozdrav, pa kaj druzev! — Sv. Jakob: V vsaki stev. dobimo 2-3 dopisov iz Vaše fare. Torej potprijetje! — Sv. Anton-Vuhred: Plačano do 1. 1. 1909. — I. 2. 3. Do novega leta 1908 dolgujete 7 kron. — Bonifer, Sterkrade: Knjigo dobite pri A Kristan v Idriji, Kranjsko.

Loterijske številke.

Gradec, dne 21. september: 28, 60, 23, 9, 24. Trst, dne 28. september: 88, 27, 40, 75, 41.

Žene !!

Ako trpite na vstavljanju krví (Blutstockung) itd., petem pište na P. Clevas Kai k. 357 Köln am Rhein!

Par pismov izmed stoterimi: — Gospa B. v W. piše: „Lepa hvala; vaše sredstvo pomaga že po 5 dneh.“ Gospa L. v M. piše: „Preporočam bodem vaše sredstvo vsakemu in ga vedno imela.“ — Arhitekt S. v M. piše: „Za izvrstno in hitro postrežbo pri moji ženi se vam zahvaljujem. Že po 3 dnevnih rabi se je pokazal vpliv popolnoma in vse se je zgodilo brez bolečin.“

Ako poščite I marko (tudi v znakih) posljam knjigo „Die Störungen der Periode“! od dr. med. Lewis. Prospetti zastoj. Porto za nazaj prosim.

590

Prva češka prodajalna.

Ceno perje za postelj

1 kg sivega, slisanega, dobrage 2 K, se boljšega 2 K 40 v; 1 kg belega, slisanega 3 K 60, finega, mehkega 4 K 10 v; 1 kg izredno finega snezeno-belega, slisanega 6 K 40 v, 8 K; 1 kg najfinljivega (Daumen) sivega 6 K 7; belega finega 10 K; najbolj finega po prs. 12 K. Pri nakupu 5 kg. franko.

Izgotovljene postelje zadostno napolnjene, v neprodornem, rdečem plavem rumenem ali belem nankingu. 1 tuha 170/116 cm velika, z novim, sivim, trajnim perjem 10 K; s finim sivim, mehkim perjem 12 K, 14 K; z najfinjšim 16 K; 1 blazina 80/56 cm, 2 K 80, 3 K 40, 4 K; razpolaganje po povzetju 15 K naprej. Izmenjanje in vrtenje franko. Denar nazaj. S. Benisch v Deschenitz 7/6 Bohmerwald

76

2 trgovska učenca zmožna nemškega in slovenskega jezika se takoj sprejmata pri ■ Josef Presker-u ■ trgovina z mešanim blagom v Zrečah pri Konjicah.

661

En kovaški in en kolarski učenec se takoj sprejmata pri Karl Silbernagel v Millstatt na Koroškem.

668

Hlapec

za pivo vožno (Bierführer) kateri bi imel tudi hišna opravila za oskrbeti, sprejme se takoj pri Maks Straschill, na Bregu pri Ptaju.

677

Pozor, gospodje in mladeniči!

V svoji lekarniški praksi, ki jo izvršujem že več nego 30 let, se mi je posrečilo iznajti najboljše sredstvo za rast brk, brade in proti izpadanju brk in las in to je KAPILOR št. 1. On deluje, da lasje in brke postanejo gosti in dolgi, odstranjuje praljaj in vsako drugo kozno bolezen glave. Naročaj naj si vsaka družina. Imam mnogo priznalic in zahvalnic. Stane franko na vsako pošto 1 lončka 3 K 60 h, 2 lončka 5 K.

Naročajte samo pri meni pod naslovom

Peter Jurišić

lekarnar v Pakraeu štev. 200 v Slavoniji.

Zahtevajte brezplačno

in franko moj veliki ilustrirani cenik s čez 3000 slikami o niklinskih, srebrnih in zlatih urah, akor o vsakovrstnih srebrinah in zlatinah, godbenih instrumentih, robe iz jekla in usopa po prvotno-tovarniških cenah, Niklinski remontoar-ura . . . . . K 3— Sistem Roskopf-paten . . . . . 4— Svicarska originalna sistem Roskopf patent-ura . . . . . 5— Registrirana „Adler-Roskopf“ niklasta anker-remontoar-ura . . . . . 7— Srebrna rem.-ura „Gloria“ deh . . . . . 840 Ura kukavica K 8-50, budilnica 2/30, kulinjska ura K 3— „Schwarzwalder“-ura K 280.

Za vsako ure 3 letno pismeno jamstvo. Nobene rizike! Za menjavo ali pa se denar vrne.

Prva tovarna za ure Hanns Konrad v Mestu (Brüx) št. 876 (Češko).

518

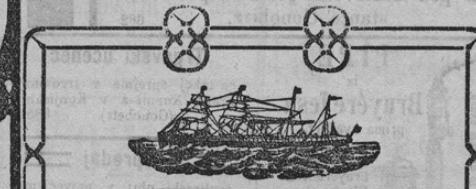
686

Učenec

obeh deželanih jezikov zmožen, dobro izšolan, močen, priden in od dobrih staršev sprejme se pri Hans Andraschit-u, trgovina z železom in specerijo v Mariboru. Preskrbljenje ima celo v hiši brezplačno.

Vrla prodajalka

nemščine in slovenščine zmožna se sprejme v trpečo službo pri Alois Kossärju trgovina z mešanim blagom v Mislenji (Mistling). 686

V Ameriko!

Najstarejša tvrdka za špediranje potnikov

ZWILCHENBART

BASEL (Švica) Centralbahnhofplatz št. 9

sprejmete potnike za linijo čez Pariz-Havre po najnižjih cenah; — vožnja na morju le 6 do 7 dn; odnos parobroov redno vsako soboto. — Za večjo gotovost, da se potniki vkrcajo, spremlja jih eden uradnikov do Havre. — Govori in piše v vseh jezikih.

Kdo hoče potovati, naj se pismeno obrne zanesljivo na nas, in sprejmete bodo brezplačno in takoj pojasnila.

478